

بسم الله الرحمن الرحيم

میزان الطب

تألیف

میر محمد معروف به محمد اکبر

(۱۱۳۰ ق / ۱۷۱۸ م)

مقدمه

دکتر محمد مهدی اصفهانی

با کوشش

رشید تفقید

سرشناسه	: محمد اکبر ، میر محمد، ق. ۱۱۲۰
عنوان و نام پدیدآور	: میران الطب
مشخصات نشر	: تهران: انتشارات المعی، ۱۳۹۴.
مشخصات ظاهری	: ۲۸۸ص.
شابک	: 978-600-978-600-9-9 ریال
وضعیت فهرست نویسی	: فیلیپ مخیر
بلدناشت	: فهرست نویسی کامل این اثر در بنیانی: http://opac.nliai.ir قابل دسترسی است
شناسه افزوده	: بقق، رشید، ۱۳۵۸ -، گردآورنده
شناسه افزوده	: اصغهبانی، محمد مهدی، ۱۳۴۹ -
شماره کتابشناختی ملی	: ۲۸۰۵۷۰۷

آدرس: بلوار کشاورز خیابان عبدالله زاده کوچه زیبا پلاک ۴۰

میزان الطیب

تألیف: میر محمد معروف بہ محمد اکبر

به کوشش: رشید تفقد و مقدمه استاد دکتر محمد مهدی اصفهانی

انتشارات المعی

چاپ: دانش پڑوہ

صحافی: آفرینش، لیتوگراف: زاویہ نور

چاپ اول: ۱۳۹۴، شمارگان: ۶۰۰

شماره: ۹۷۸-۶۰۰-۷۶۵۸-۱۰-۹

قیمت : ۲۵/۰۰۰ تومان

حق چاپ محفوظ است

فهرست مطالب

فصل ششم در سهر..... ۶۶	مقدمه استاد..... ۱۲
فصل هفتم در سیات سهری ۶۷	مقدمه رشید تفقد..... ۱۳
فصل هشتم در کابوس..... ۶۷	پزشکی و زبان فارسی..... ۱۶
فصل نهم در صرع..... ۶۸	مقاله اول..... ۲۲
فصل دهم صرعی که اطفال را افتند..... ۶۸	در علامات کیفیات چهارگانه.... ۲۲
فصل یازدهم در مالیخولیا..... ۶۹	مقاله دوم..... ۲۵
فصل دوازدهم در جنون..... ۶۹	در بیان ادویه مفرده و مرکبه حسب حاجت و اغذیه مناسب حال..... ۲۵
فصل سیزدهم در سدر و دوار..... ۷۰	فصل اول در معلات..... ۲۵
فصل چهاردهم در نسیان..... ۷۰	فصل دوم در فصد..... ۲۵
فصل پانزدهم در فالج..... ۷۱	فصل سوم در حجامت و ارسال علق..... ۴۲
فصل شانزدهم در خدر..... ۷۲	فصل چهارم در منضجات..... ۴۲
فصل هفدهم در لقوه..... ۷۲	فصل پنجم در مسهلات و ملینات..... ۴۶
فصل هیجدهم در تشنج..... ۷۳	فصل ششم در مقیئات..... ۵۳
فصل نوزدهم..... ۷۴	فصل هفتم در مدرات..... ۵۶
فصل بیستم در کزاز..... ۷۴	فصل هشتم در مقویات اعضای اربعه..... ۵۸
فصل بیست و یکم در رعشه..... ۷۴	فصل نهم در اغذیه که به مریضان توان داد حسب حاجت..... ۵۹
فصل بیست و دوم در اختلاج..... ۷۴	مقاله سوم..... ۶۱
فصل بیست و سوم در لوی..... ۷۵	در بیان امراض و علاج آن..... ۶۱
فصل بیست و چهارم در حس..... ۷۵	باب اول در امراض رأس یعنی بیماری های سر..... ۶۱
فصل بیست و پنجم در عصابه..... ۷۵	فصل اول در صداع..... ۶۱
فصل بیست و ششم در زکام و نزله..... ۷۶	فصل دوم در سرسام..... ۶۳
باب دوم در امراض عین..... ۷۷	فصل سوم در جمود..... ۶۴
فصل اول در رمد..... ۷۸	فصل چهارم در سکنه..... ۶۵
فصل دوم در طرفه..... ۷۹	فصل پنجم در سیات..... ۶۶
فصل سوم در ظفره..... ۷۹	
فصل چهارم در بیاض..... ۷۹	
فصل پنجم در سبل..... ۷۹	

فصل ششم در انتفاخ ملتحمه ... ۸۰
 فصل هفتم در حكة الملتحمه ... ۸۱
 فصل هشتم در توثه ملتحمه ... ۸۱
 فصل نهم در ودقه ملتحمه ... ۸۱
 فصل دهم در دمعہ ... ۸۱
 فصل یازدهم در حرقت عین ... ۸۲
 فصل دوازدهم در قذی ... ۸۲
 فصل سیزدهم در ضربه که در چشم
 افتد سرخی یا ورم آرد ... ۸۳
 فصل چهاردهم در قرحه عین ... ۸۳
 فصل پانزدهم در کمنه ... ۸۴
 فصل شانزدهم در عشا ... ۸۴
 فصل هفدهم در جهر ... ۸۴
 فصل هیجدهم در صداع حدقه و
 شقیقه عین ... ۸۴
 فصل نوزدهم در جحوظ العین ... ۸۵
 فصل بیستم در تنوء القرنيه ... ۸۵
 فصل بیست و یکم در بثور القرنيه ... ۸۵
 فصل بیست و دوم در مورسرج ... ۸۶
 فصل بیست و سوم در حول ... ۸۶
 فصل بیست و چهارم در اتساع و
 انتشار ... ۸۷
 فصل بیست و پنجم در ضیق ... ۸۷
 فصل بیست و ششم در تخيلات ... ۸۸
 فصل بیست و هفتم در نزول الماء ... ۸۹
 فصل بیست و هشتم در سده عصبه
 مجوفه که بی نزول الماء بود ... ۹۰
 فصل بیست و نهم در زرقه ... ۹۰
 فصل سیام در ضعف بصر ... ۹۰
 فصل سی و یکم در ذهاب بصر در
 جلوس مظلومه ... ۹۱
 فصل سی و دوم در خفش ... ۹۱
 فصل سی و سوم در قemor ... ۹۱
 فصل سی و چهارم در سل العین ... ۹۱

فصل سی و پنجم در بغض العین ... ۹۲
 باب سوم در امراض جفن و هذب ... ۹۳
 فصل اول در کمنه پلک ... ۹۳
 فصل دوم در استرخاء الجفن ... ۹۳
 فصل سوم در التصاق الجفین ... ۹۳
 فصل چهارم در شتره ... ۹۴
 فصل پنجم در شرناق ... ۹۴
 فصل ششم در عقده ... ۹۴
 فصل هفتم در شعر متقلب و شعر
 زاید ... ۹۴
 فصل هشتم در انتشار الاهداب ... ۹۵
 فصل نهم در بیاض الاهداب ... ۹۵
 فصل دهم در جرب الاجفان ... ۹۵
 فصل یازدهم در برد ... ۹۵
 فصل دوازدهم در صلابت جفن و
 غلظت آن ... ۹۶
 فصل سیزدهم در سلاق ... ۹۶
 فصل چهاردهم در قمل الاجفان ... ۹۶
 فصل پانزدهم در شعیره ... ۹۷
 فصل شانزدهم در توثه الاجفان ... ۹۷
 فصل هفدهم در تحجر جفن ... ۹۷
 فصل هیجدهم در قروح الجفن ... ۹۷
 فصل نوزدهم در تهيج اجفان ... ۹۷
 فصل بیستم در ثللول پلک ... ۹۸
 فصل بیست و یکم در شری که بر
 پلک پدید آید ... ۹۸
 فصل بیست و دوم در نمله پلک ... ۹۸
 فصل بیست و سوم در سعه پلک ... ۹۸
 فصل بیست و چهارم در سلعه
 پلک ... ۹۸
 فصل بیست و پنجم در زرق و
 خضرت جفن ... ۹۹
 فصل بیست و ششم در غرب ... ۹۹
 فصل بیست و هفتم در حكة اماق

فصل سوم در عظم اللسان ۱۱۲
 فصل چهارم در استرخاء اللسان ۱۱۲
 فصل پنجم در شقاق اللسان ... ۱۱۲
 فصل ششم در جفاف اللسان .. ۱۱۲
 فصل هفتم در حرقة اللسان.... ۱۱۳
 فصل هشتم در حكة اللسان ... ۱۱۳
 فصل نهم در ضعف اللسان.... ۱۱۳
 فصل دهم در فساد ذوق..... ۱۱۴
 فصل یازدهم در بطلان ذوق ... ۱۱۴
 فصل دوازدهم در تقشر زبان و دهان..... ۱۱۴
 فصل سیزدهم در بثور الفم.... ۱۱۴
 فصل چهاردهم در قلاع ۱۱۵
 فصل پانزدهم در آكلة الفم.... ۱۱۵
 فصل شانزدهم در كثرت سيلان لعاب از دهان..... ۱۱۶
 فصل هفدهم در بخر الفم..... ۱۱۶
 فصل هیجدهم در ورم الحنك.. ۱۱۶
 باب هفتم در امراض شفة یعنی لب .. ۱۱۷
 فصل اول در بیاض الشفة ۱۱۷
 فصل دوم در تشقق و تقشر و جفاف كه بر لب افتد..... ۱۱۷
 فصل سوم در اختلاج الشفة ... ۱۱۷
 فصل چهارم در تقلص الشفة ... ۱۱۷
 فصل پنجم در بواسیر الشفة ... ۱۱۸
 فصل ششم در ورم الشفة ۱۱۸
 فصل هفتم در بثور لب ۱۱۸
 فصل هشتم در قروح لب ۱۱۸
 فصل نهم در آكلة لب ۱۱۸
 باب هشتم در امراض اسنان و لثه یعنی دندان و بن دندان..... ۱۱۹
 فصل اول در وجع السن ۱۱۹

و اجفان..... ۹۹
 فصل بیست و هشتم در غده ۹۹
 باب چهارم در امراض اذن یعنی گوش ۱۰۱
 فصل اول در وجع الاذن ۱۰۱
 فصل دوم در ورم گوش ۱۰۲
 فصل سوم در قرحه گوش ۱۰۲
 فصل چهارم در طرش و وقر و صمم ۱۰۳
 فصل پنجم در دخول الحصة .. ۱۰۳
 فصل ششم در طنین و دوی ... ۱۰۳
 فصل هفتم در افراج الاذن ۱۰۴
 فصل هشتم در انكسار الاذن ... ۱۰۴
 فصل نهم در انقلاع الاذن ... ۱۰۴
 فصل دهم در قلاع الاذن..... ۱۰۴
 فصل یازدهم در حكة الاذن ... ۱۰۵
 فصل دوازدهم در هرب الاذن.. ۱۰۵
 باب پنجم در امراض انف یعنی بینی. ۱۰۶
 فصل اول در خشم ۱۰۶
 فصل دوم در فساد شم ۱۰۶
 فصل سوم در بواسیر الانف ... ۱۰۷
 فصل چهارم در بثور الانف ۱۰۷
 فصل پنجم در قروح الانف ۱۰۷
 فصل ششم در رعاف ۱۰۷
 فصل هفتم در بخر الانف ۱۰۸
 فصل هشتم در رض الانف ۱۰۹
 فصل نهم در عطاس ۱۰۹
 فصل دهم در جفاف الانف ... ۱۰۹
 فصل یازدهم در حكة الانف ... ۱۰۹
 باب ششم در امراض لسان و دهان .. ۱۱۱
 فصل اول در ورم لسان ۱۱۱
 فصل دوم در ثقل اللسان ۱۱۱

فصل یازدهم در اختلاج و	۱۲۹
ارتعاش قصبه ریه	۱۲۹
فصل دوازدهم در تدبیر غریق	۱۲۹
فصل سیزدهم در تدبیر مخنوق به	۱۲۹
وهق	۱۲۹
فصل چهاردهم در عسر البلع	۱۳۰
فصل پانزدهم در ورم المرى	۱۳۰
فصل شانزدهم در قروح المرى	۱۳۰
فصل هفدهم در بحة الصوت	۱۳۱
باب دهم در امراض ریه و صدر یعنی	۱۳۲
بیماری‌های شش و سینه	۱۳۲
فصل اول در ربو	۱۳۲
فصل دوم در سعال	۱۳۳
فصل سوم در نفث الدم	۱۳۴
فصل چهارم در نفث المدة	۱۳۶
فصل پنجم در ذات الریه	۱۳۷
فصل ششم در سل	۱۳۹
فصل هفتم در اورامی که در حجب و	
اغشیه بود و معالیق و عضلات صدر و	
مایلیها	۱۴۰
فصل هشتم در احتقان مده در	
صدر	۱۴۲
فصل نهم در جمود الصدر	۱۴۲
باب یازدهم در امراض قلب یعنی دل	۱۴۴
فصل اول اندک سوء مزاج قلب	۱۴۴
فصل دوم در خفقان	۱۴۴
فصل سوم اندک غشی	۱۴۵
فصل چهارم در ورم اذنی القلب	۱۴۷
فصل پنجم در علت دخانیة	۱۴۸
فصل ششم در ضغطة القلب	۱۴۸
فصل هفتم در تقشر القلب	۱۴۹
فصل هشتم در قذف القلب	۱۴۹
فصل نهم در جذب القلب	۱۴۹
فصل دهم در احتواء الرطوبة على	

فصل دوم در ضرس	۱۲۰
فصل سوم در ذهاب ماء الاسنان	۱۲۰
فصل چهارم در تثاکل و تفتت و تنقب	
اسنان	۱۲۱
فصل پنجم در حفر	۱۲۱
فصل ششم در تغییر رنگ دندان	۱۲۱
فصل هفتم در تحرک اسنان	۱۲۱
فصل هشتم در تزاید السن	۱۲۲
فصل نهم در حكة الاسنان	۱۲۲
فصل دهم در صریر الاسنان فی	
النوم	۱۲۲
فصل یازدهم در ورم لثه	۱۲۲
فصل دوازدهم در لثه دامیه	۱۲۳
فصل سیزدهم در فرجه و ناصور	
لثه	۱۲۳
فصل چهاردهم در نقصان و	
استرخای لثه	۱۲۳
فصل پانزدهم در گوشت زاید که بر	
لثه برآید	۱۲۳
باب نهم در امراض حلق و لہات و مرى و	
قصبه ریه	۱۲۴
فصل اول در ورم اللہات	۱۲۴
فصل دوم در استرخاء اللہات	۱۲۴
فصل سوم در خناق	۱۲۵
فصل چهارم در بثور حار محرق که در	
حلق و مرى و قصبه ریه پدید	
آید	۱۲۷
فصل پنجم در تعلق علق به حلق	۱۲۷
فصل ششم در بلع الابرۃ	۱۲۸
فصل هفتم در تثبیت شوک	۱۲۸
فصل هشتم در انطباق المرى	۱۲۹
فصل نهم در استرخای حنجره یعنی	
سستی حلقوم	۱۲۹
فصل دهم در حکاک المرى	۱۲۹

فصل هیجدهم در جمود الدم	القلب ۱۴۹
و اللبن ۱۶۷	باب دوازدهم در امراض ثدی ۱۵۱
فصل نوزدهم در فواق ۱۶۸	فصل اول در قلة اللبن ۱۵۱
فصل بیستم در انقلاب المعدة ۱۶۹	فصل دوم در کثرت دروړ لبن .. ۱۵۲
فصل بیست و یکم در قلق	فصل سوم در اورام و تمدد
المعدة ۱۶۹	پستان ۱۵۲
فصل بیست و دوم در اختلاج	فصل چهارم در تجبن اللبن در
المعدة ۱۶۹	ثدی ۱۵۲
فصل بیست و سوم در وجع	فصل پنجم در رض الثدی ۱۵۵
الفؤاد ۱۷۰	باب سیزدهم در امراض معدة ۱۵۴
فصل بیست و چهارم در حرقت	فصل اول در سوء مزاج معدة .. ۱۵۴
معدة ۱۷۰	فصل دوم در وجع المعدة ۱۵۵
فصل بیست و پنجم در استرخای	فصل سوم در ضعف الهضم و سوء
معدة ۱۷۰	الهضم و تخمه ۱۵۶
فصل بیست و ششم در تهلهل نسج	فصل چهارم در هیضه ۱۵۷
معدة ۱۷۰	فصل پنجم در نقصان و بطلان شهوت
فصل بیست و هفتم در تشنج	طعام ۱۵۹
المعدة ۱۷۱	فصل ششم در فساد شهوت ... ۱۶۰
فصل بیست و هشتم در جساء	فصل هفتم در شهوت کلیی ۱۶۱
المعدة ۱۷۱	فصل هشتم در جوع البقر ۱۶۱
فصل بیست و نهم در جسائت	فصل نهم در جوع المغشی ۱۶۲
عضلات که بر معدة واقع آید .. ۱۷۲	فصل دهم در عطش مفرط ۱۶۲
فصل سی و ام در ذوب و خلقه ... ۱۷۲	فصل یازدهم اندر ورم معدة ... ۱۶۳
فصل سی و یکم در تصفر معدة	فصل دوازدهم در دیلة المعدة . ۱۶۴
باب چهاردهم در امراض کبد یعنی	فصل سیزدهم در قروح و بثور
جگر ۱۷۵	معدة ۱۶۴
فصل اول در سوء مزاج جگر .. ۱۷۵	فصل چهاردهم در نفخه ۱۶۵
فصل دوم در ضعف کبد ۱۷۶	فصل پانزدهم در جشاء و ثاؤب و
فصل سوم در سده کبد ۱۷۷	تمطی ۱۶۵
فصل چهارم در سده ماساریقا .. ۱۷۸	فصل شانزدهم در قیء و تهوع و
فصل پنجم در نفخة الکبد ۱۷۸	غثیان و تقلب نفس ۱۶۵
فصل ششم در وجع الکبد ۱۷۹	فصل هفدهم در قیء الدم ۱۶۶

فصل نهم اندر دیدان.....	۲۰۲
باب هفدهم در امراض مقعد.....	۲۰۴
فصل اول در بواسیر.....	۲۰۴
فصل دوم در بواسیر ریخی.....	۲۰۵
فصل سوم در ناصور مقعد.....	۲۰۵
فصل چهارم در ورم مقعد.....	۲۰۶
فصل پنجم در شقاق مقعد.....	۲۰۶
فصل ششم در استرخای شرح.....	۲۰۶
فصل هفتم در خروج المقعد.....	۲۰۷
فصل هشتم در قروح المقعد.....	۲۰۷
فصل نهم در حكة المقعد.....	۲۰۷
باب هیجدهم در امراض کلیه یعنی گرده.....	۲۰۸
فصل اول در سوء مزاج کلیه.....	۲۰۸
فصل دوم در هزال الكلية.....	۲۰۸
فصل سوم در ضعف الكلية.....	۲۰۸
فصل چهارم در ریح الكلية.....	۲۰۹
فصل پنجم در وجع الكلية.....	۲۰۹
فصل ششم در ورم الكلية.....	۲۰۹
فصل هفتم در قروح الكلية.....	۲۱۰
فصل هشتم در جرب الكلية.....	۲۱۰
فصل نهم در ذیابیطس.....	۲۱۰
فصل دهم در حصات و رمل که در کرده متولد شود.....	۲۱۰
باب نوزدهم در امراض مثانه.....	۲۱۲
فصل اول در ورم مثانه.....	۲۱۲
فصل دوم در قروح مثانه.....	۲۱۳
فصل سوم در جرب مثانه.....	۲۱۳
فصل چهارم در جمود الدم فی المثانة.....	۲۱۳
فصل پنجم در وجع مثانه.....	۲۱۴
فصل ششم در خلع مثانه.....	۲۱۴
فصل هفتم در اتفاخ مثانه.....	۲۱۵
فصل هشتم در حصاة المثانة.....	۲۱۵

فصل هفتم در شرقه.....	۱۷۹
فصل هشتم در ورم کبد.....	۱۷۹
فصل نهم در ورم عضله های شکم.....	۱۸۰
فصل دهم در دیبله کبد.....	۱۸۱
فصل یازدهم در بثور سطح کبد.....	۱۸۱
فصل دوازدهم در خفقة الكبد.....	۱۸۱
فصل سیزدهم در حصاة الكبد.....	۱۸۲
فصل چهاردهم در تصغر الكبد.....	۱۸۲
فصل پانزدهم در قیام کبدی.....	۱۸۲
فصل شانزدهم در سوء القنیه.....	۱۸۳
فصل هفدهم در استسقاء.....	۱۸۴
باب پانزدهم در یرقان و امراض طحال.....	۱۸۸
فصل اول در یرقان.....	۱۸۸
فصل دوم اندر سوء مزاج طحال.....	۱۹۱
فصل سوم اندر ورم طحال.....	۱۹۲
فصل چهارم در تقیح الطحال.....	۱۹۳
فصل پنجم اندر ضعف الطحال.....	۱۹۳
فصل ششم اندر سدة طحال.....	۱۹۴
فصل هفتم در نفخة الطحال.....	۱۹۴
فصل هشتم در حجارة الطحال.....	۱۹۴
باب شانزدهم در امراض امعاء یعنی روده ها.....	۱۹۵
فصل اول در زلق الامعاء.....	۱۹۵
فصل دوم در اسهال دموی که مبدأ او نفس امعاء بود.....	۱۹۶
فصل سوم در خروج المدة من الامعاء.....	۱۹۸
فصل چهارم اندر زحیر.....	۱۹۸
فصل پنجم در مغص.....	۲۰۰
فصل ششم در نفخ و قراقر امعاء.....	۲۰۰
فصل هفتم در قولنج.....	۲۰۰
فصل هشتم اندر حصر.....	۲۰۲۲

۲۲۹	و قضیب
	فصل بیست و یکم در شقاق
۲۲۹	قضیب
	فصل بیست و دوم در ثلیل و بثور
	صلب که بر قضیب و نواحی آن پدید
۲۲۹	آید
	فصل بیست و سوم در سده مجرای
۲۳۰	قضیب
	فصل بیست و چهارم در اعوجاج
۲۳۰	قضیب
	باب بیست و یکم در امراض صفاق و ثرب
۲۳۱	و مراق
۲۳۱	فصل اول در قیله
	فصل دوم در فتق مراق البطن و فتق
۲۳۲	الاریة
۲۳۲	فصل سوم در تنوء السرة
	باب بیست و دوم در امراضی که مخصوص
۲۳۴	به زنان است
۲۳۴	فصل اول در عقر
۲۳۶	فصل دوم در کثرت اسقاط
۲۳۶	فصل سوم در عسر ولادت
	فصل چهارم در احتباس مشیمه و
۲۳۷	موت جنین
۲۳۷	فصل پنجم در احتباس نفاس
۲۳۸	فصل ششم در رجاء
۲۳۹	فصل هفتم در کثرت طمث
	فصل هشتم در قروح و جروح
۲۴۰	رحم
۲۴۰	فصل نهم در شقاق رحم
۲۴۰	فصل دهم در حکه رحم
۲۴۱	فصل یازدهم در بواسیر الرحم
۲۴۱	فصل دوازدهم در بثور رحم

۲۱۶	فصل نهم در حرقت بول
۲۱۶	فصل دهم در احتباس بول
۲۱۹	فصل یازدهم در تفتیر البول
۲۱۹	فصل دوازدهم در سلس البول
۲۱۹	فصل سیزدهم در بول الفراش
۲۱۹	فصل چهاردهم در بول الدم
	باب بیستم در امراضی که به مردان
۲۲۱	مخصوص است
۲۲۱	فصل اول در نقصان بیه
۲۲۳	فصل دوم در سرعک انزال
۲۲۴	فصل سوم در کثرت شهوت
	فصل چهارم در دور رمی و مذی و
۲۲۴	ودی
۲۲۵	فصل پنجم در منی الدم
۲۲۵	فصل ششم در کثرت احتلام
۲۲۶	فصل هفتم در فرسوس
۲۲۶	فصل هشتم در عذیطة
۲۲۶	فصل نهم در اینه
۲۲۷	فصل دهم در اورام انثین
۲۲۷	فصل یازدهم در تعظیم الانثین
۲۲۷	فصل دوازدهم در عاقونا
۲۲۸	فصل سیزدهم در وجع الانثین
	فصل چهاردهم در تصغر
۲۲۸	الخصیة
۲۲۸	فصل پانزدهم در ارتفاع الخصیة
۲۲۸	فصل شانزدهم در دوالی الصفن
	فصل هفدهم در استرخاء
۲۲۹	الصفن
	فصل هیجدهم در قروح قضیب و
۲۹	خصیه و حوالی آن
۲۲۹	فصل نوزدهم در ورم قضیب
	فصل بیستم در حکه خصیه

فصل هشتم در وجع كف الرجل	۲۵۱
باب بیست و چهارم در حمیات یعنی تبها	۲۵۲
فصل اول در حمی یوم	۲۵۲
فصل دوم در حمای خلطی	۲۵۳
فصل سوم در حمای دق	۲۶۱
فصل چهارم در حمای جذری و حصه	۲۶۲
فصل پنجم در حمای ویایی	۲۶۲
باب بیست و پنجم در اورام و بثور ظاهر بدن و آنچه به ظاهر تن تعلق دارد	۲۶۳
فصل اول در اورام و مانند آن	۲۶۳
فصل دوم در آنچه به لون و جلد تعلق دارد	۲۷۶
فصل سوم در آنچه به موی تعلق دارد	۲۷۷
فصل چهارم در امراض اظافیر	۲۷۸
فصل پنجم در امراض متفرقه	۲۸۰
فصل ششم فی الجراحات	۲۸۳
فصل هفتم فی القروح	۲۸۴
فصل هشتم در سقطه و ضربه	۲۸۴
فصل نهم در تدبیر مسیوط	۲۸۵
فصل دهم فی الکسر والخلع والوئی والوهن والوهی	۲۸۵
فصل یازدهم در تدبیر مسموم	۲۸۵
فصل دوازدهم در معالجه گزیدن جانوران زهردار	۲۸۶

فصل سیزدهم در ثالیل رحم	۲۴۱
فصل چهاردهم در ناصور رحم	۲۴۱
فصل پانزدهم در سیلان رحم	۲۴۱
فصل شانزدهم در سیلان منی زنان	۲۴۱
فصل هفدهم در احتباس طمث	۲۴۱
فصل هیجدهم در رتق	۲۴۲
فصل نوزدهم در تنوء رحم	۲۴۲
فصل بیستم در میلان رحم	۲۴۳
فصل بیست و یکم در اورام رحم	۲۴۳
فصل بیست و دوم در دیله رحم	۲۴۴
فصل بیست و سوم در سرطان رحم	۲۴۴
فصل بیست و چهارم در اختناق رحم	۲۴۵
فصل بیست و پنجم در اجتماع آب در رحم	۲۴۵
فصل بیست و ششم در نفخه رحم	۲۴۵
باب بیست و سوم در امراض ظهر و اطراف	۲۴۶
فصل اول در حدبه	۲۴۶
فصل دوم در وجع ظهر یعنی درد پشت	۲۴۷
فصل سوم در وجع خاصره	۲۴۸
فصل چهارم در وجع المفاصل	۲۴۸
فصل پنجم در دوالی	۲۵۱
فصل ششم در داء الفیل	۲۵۱
فصل هفتم در وجع العقب	۲۵۱

بسمه تعالی

احیائی دوباره از کتاب ارزشمند میزان الطب

کتاب میزان الطب اثر حکیم فرزانه و پرکار میر محمد معروف به محمد اکبر و از پیشگامان ترویج نگارش کتب طبی به زبان فارسی در شبه قاره هند هم بلحاظ محتوایی و هم بلحاظ ساختار تدوین و پرهیز از دشواری نویسی، سالها به عنوان یک کتاب درسی در زمینه طب سنتی مورد استفاده بوده است چنانکه حکیم یاد شده نیز در آغاز کتاب به هدف از نگارش آن برای آموزش پزشکی به فرزندان و شاگردان خود اشاره دارد.

نیاز به بهره گیری از این کتاب ارزشمند، زمینه ساز نشر مکرر آن شده و حتی برخی از صاحب نظران به ناز نویسی، تذلیل و اصلاح و انتشار آن در سالهای نزدیک مبادرت ورزیده اند اما آنچه که کتاب حاضر را در برابر نسخه های پیش گفت ممتاز می کند، کار عمیق، دقیق و مسئولانه ای است که توسط فاضل ارجمند و محقق اندیشمند و پرکار جناب آقای رشید تفقید در بازخوانی، باز نویسی و بازنگاری این اثر گرانسنگ صورت داده است.

محقق یاد شده در مقدمه کتاب اطلاعات سودمندی در مورد مؤلف و آثار او و نیز جایگاه این کتاب به نقل از منابع استناد خود آورده که بدون شک بر امتیازات دیگر این اثر افزوده است.

از درگاه خداوند مزید توفیقات ایشان و بهره گیری شایسته پژوهشگران و دانشجویان طب سنتی را از این اثر ارزشمند مسألت می نمایم.

دکتر محمد مهدی اصفهانی

بهمن ماه ۱۳۹۳